

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

1	Identifikační údaje o škole.....	3
1.1	Název ŠVP.....	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel.....	3
1.4	Platnost dokumentu.....	4
2	Obecná charakteristika školy.....	5
2.1	Velikost školy.....	5
2.2	Lokalita školy.....	5
2.3	Charakter a specifika budovy.....	5
3	Podmínky vzdělávání.....	7
3.1	Věcné podmínky.....	7
3.2	Životospráva.....	7
3.3	Psychosociální podmínky.....	8
3.4	Organizace chodu.....	9
3.5	Řízení mateřské školy.....	10
3.6	Personální a pedagogické zajištění.....	11
3.7	Spoluúčast rodičů.....	11
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	12
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	12
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	13
4	Organizace vzdělávání.....	14
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	17
5.1	Zaměření školy.....	17
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu.....	17
5.3	Metody a formy vzdělávání.....	18
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	20
5.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	23
5.6	Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	23
6	Vzdělávací obsah.....	25
6.1	Integrované bloky.....	25
6.1.1	Dívej se, tvoř a povídej.....	25
6.1.2	Magický svět smyslů.....	28
6.1.3	Podívánky, aneb kam nás cesty zavedou.....	32
6.1.4	Výtvarné čarování.....	37
6.2	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu.....	41
6.3	Dílčí projekty a programy.....	41
7	Systém evaluace.....	43

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

MOTIVAČNÍ NÁZEV: HROU A UMĚNÍM K POZNÁVÁNÍ SEBE, DRUHÝCH A SVĚTA

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola Klubíčko

SÍDLO ŠKOLY: Okružní 200, Příbram VII, 26101

KONTAKTY:

telefon: 318624902

e-mail: info@msklubickopb.cz,

web: msklubickopb.cz

REDIZO: 600054047

IČO: 75033917

IZO: 114000786

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: PaedDr. Vladimíra Slavíková

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: PaedDr. Vladimíra Slavíková, ředitelka školy; Mgr. Alena Švejnohová, zástupce ředitele

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Město Příbram

ADRESA ZŘIZOVATELE:

Tyršova 108, 261 19 Příbram I, okres Příbram

KONTAKTY:

telefon: 318402451

odbor školství: Ing. Lea Enenkelová

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: 1. 9. 2021

VERZE ŠVP: 6

ČÍSLO JEDNACÍ: 152/2021

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 23. 8. 2021

.....

ředitel školy

PaedDr. Vladimíra Slavíková

.....

Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: 80/3

Počet tříd: 3

Počet pracovníků: 14

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, apod.).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

Budova mateřské školy je zastřešená a patří i s ostatními okolními domy ke starší městské zástavbě z roku 1956. Je vystavěna ve dvoře, ohraničeném domy, na klidném a pro rodiče výhodném místě, skoro na okraji města, kde už začíná nová výstavba domů.

2.3 Charakter a specifika budovy

Charakter a specifika budovy/budov:

Budova mateřské školy je po celkovém zateplení a rekonstrukci včetně terasy v přízemí. Je charakteristická svojí členitostí, která dovoluje využívat různých typů prostorů, včetně s postranními přístavbami. Nabízí tak hodně funkčních, estetických a prožitkových variant výchovně vzdělávacího prostředí nejen při práci se skupinou dětí, ale i k jejich individuálním činnostem. Členitost místností nabízí třídám úložné prostory pro tělovýchovné nářadí, náčiní, na didaktické pomůcky, výtvarný materiál, knihy apod.

Budova má tři vchody. Postranní vchody vedou do dětských šaten, z nichž se vstupuje do tříd. Prostředním, hlavním vchodem se vchází do prostornější chodby, odkud lze rovně projít do ředitelny nebo po schodech do prvního patra, kde je třetí třída. V chodbě máme umístěnou také malou **dětskou knihovnu**, kam si chodí děti s rodiči vypůjčit knížky.

K velké proměně došlo ve třídách v přízemí probouráním oken a **zabudováním dveří**. **Tím se nejen třídy prosvětlyly, ale rozšířil se prostor k pohybovým i herním aktivitám na společné terase**, kam lze procházet ze tříd v přízemí. Každá třída má ještě vedlejší místnosti, které se využívají k pohybovým a tvořivým aktivitám.

Každá třída má svoji specifiku nejen vybavením, ale i barevností.

Jako prioritu zdůrazňujeme **vybavení všech tříd pianiny** s každodenním využitím. Ve školce nemáme ani nechceme televizi, k všestrannému využití máme **interaktivní tabuli**. Dětem hrajeme pravidelně **divadlo** v místnosti s pódiem, na terase i zahradě.

Třídy v přízemí mají mezi hernou a a místností k pohybovým, tvořivým a relaxačním chvilčkám vyhraněné prostory pro **dětské umývárny, toalety a jedním sprchovým koutem**.

V přízemí, ve vstupní části, je umístěno jedno hygienické zařízení pro zaměstnance, druhé je i se sprchovým koutem v I. poschodí, které je k dispozici i dětem. Další se nachází v suterénu pro zaměstnance školní jídelny.

Dopravní dostupnost školy:

Městská hromadná doprava je blízko na hlavní silnici, odkud se sjíždí do dvora, kde je naše mateřská škola.

Informace z historie školy:

Dříve zde byly jesle, ale od prosince roku 1991 už dvojtřídní mateřská škola, později **rozšířená na trojtřídní mateřskou školu a tou je dosud**. Mateřská škola působí dojmem **rodinného typu**.

Svým umístěním a přístupovými možnostmi může být chápána jako bezbariérová.

Budova je **zabezpečena systémem SAFY**, tzn. biometrickým zabezpečením vstupu.

Součástí mateřské školy je **školní jídelna**.

Budova má tři vchody. Postranní vchody vedou do dětských šaten, z nichž se vstupuje do tříd. Prostředním, hlavním vchodem se vchází do prostornější chodby, odkud lze rovněž projít do ředitelny nebo po schodech do prvního patra, kde je třetí třída.

K velké proměně došlo ve třídách v přízemí probouráním oken a **zabudováním dveří**. **Tím se nejen třídy prosvětily, ale rozšířil se prostor k pohybovým i herním aktivitám na společné terase**.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Budova je charakteristická svojí členitostí, dovoluje využívat různých typů prostorů ke skupinovým i individuálním činnostem dětí, včetně s postranními přístavbami a terasou. Novým nábytkem jsou postupně vybavovány všechny třídy i další prostory školy, včetně ředitelny. Nábytek volíme tak, aby vyhovoval bezpečnostním, hygienickým, estetickým a antropologickým požadavkům a zároveň určoval specifický ráz každé třídy. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním odpovídá počtu i věku dětí a je průběžně obnovováno a doplňováno i využíváno. Hračky si děti ukládají do kontejnerů, skříněk nebo šuplíků, aby měly přehled, co v nich je uloženo a mohly si samostatně brát a zase je správně ukládat na své místo. Součástí interiéru tříd i ostatních prostor jsou dětské výtvary, které pravidelně s dětmi obměňujeme. Zahrada není moc velká, ale je útulná a má tvar písmene U. Hlavní hrací plocha je přímo za budovou školy, menší hrací plocha je po její pravé straně. Na zahradu se dá projít z obou tříd v přízemí přes terasu nebo podél budovy. Hygienická zařízení pro děti i zaměstnance odpovídají hygienickým požadavkům mateřské školy, její kapacitě; tzn. hygienickým, bezpečnostním a provozním podmínkám školy. Přesto je stále co vylepšovat.

Ve spolupráci se zřizovatelem plánujeme:

- vybavit výdejny novým nábytkem
- zakoupit novou keramickou pec

3.2 Životospráva

Zdravým a pestrým stravováním, tzn. při přípravě pokrmů postupuje vedoucí stravovny podle předepsaných receptur a platných vyhlášek; receptury upravuje co do množství použitých surovin, podle jejich kvality nebo dodávky, strava je pestrá. V průběhu celého dne se prolínají volné hry a spontánní činnosti s řízenými, tvořivými, prožitkovými a pohybovými činnostmi, včetně relaxačních nebo odpočinkových aktivit. Na pobyt venku využíváme dopoledních i odpoledních aktivit a činností na zahradě, při vycházkách do okolí mateřské školy, města, do přírody za každého počasí (kromě velkých mrazů, veder nebo silných větrů). Děti mají dostatek pohybu v rámci pohybových aktivit a s kvalitním náčiním, náradím na zahradě i mimo ni. Děti využívají klidové činnosti v hracích koutcích s knížkou, ranním "dotažením" na polštáři v klidovém koutku, relaxaci s hudbou volně i na lehátku, kde mohou odpočívat i spát. Snažíme se vyvarovat špatných návyků (zdravotních i společenských), což souvisí s osvojením zdravého životního stylu, včetně kvalitních sociálních vztahů.

Předškolní vzdělávání je dětem poskytováno od 6:30 hodin do 16:30 hodin. Denní režim vychází z programu výchovně vzdělávací práce školy, její koncepce, věkových a vývojových zvláštností dětí.

V průběhu celého dne se prolínají volné hry a spontánní činnosti s řízenými, tvořivými, prožitkovými a pohybovými činnostmi, včetně relaxačních nebo odpočinkových aktivit.

Správnou životosprávu dětí v MŠ se snažíme zajistit v průběhu celého dne, která **má svůj rytmus a řád** od převzetí dítěte do jeho předání.

Časové rozvržení denního programu je orientační, umožňuje učitelkám na třídách vždy pružně reagovat na neplánované situace, náladu dětí apod. Zařazování vzdělávacích činností a aktivit je na rozhodnutí učitelky a jejího profesního posouzení s ohledem na heterogenní skupiny dětí.

06 : 30 h - 07 : 30 h předávají rodiče své děti učitelkám nejdříve do jedné třídy, kde si volně vybírají své hračky nebo jiné aktivity, teprve potom se rozejdou do svých tříd,

07 : 30 h - 09 : 30 h děti pokračují ve volných hrách, se zařazením komunikativního kruhu, ledolamek apod.; řízené činnosti se prolínají s tvořivými i pohybovými činnostmi, včetně hygieny, sebeobslužných činností při úklidu a svačině (v rozmezí 8:45 h až 9:10 h),

09 : 30 h - 11 : 40 h se děti oblékají a jdou ven za každého počasí, s výjimkami silného mrazu, větru nebo veder,

11 : 40 h - 12 : 30 h se prolínají sebeobslužné činnosti s hygienickými (převlékání, hygiena, oběd, hygiena), příprava na odpočinek,

12 : 30 h - 13 : 00 h odchod dětí po obědě, čtení pohádky před odpočinkem,

13 : 00 h - 14 : 15 h odpočinek na lehátku, krátké jógové cviky, sebeobsluha při oblékání, svačině,

14 : 15 h - 16 : 30 h odpolední volné spontánní hry a činnosti s individuálními aktivitami nebo hrami ve skupinách, dvojicích, postupné rozcházení dětí domů, úklid hraček, rozloučení.

3.3 Psychosociální podmínky

K celkové klidné a domácí atmosféře přispívá dlouholetá tradice v oslovování personálu dětmi křestními jmény k překonání bariér a navození pohody. Nově přichozím dětem umožňujeme postupné zapojování do režimu dne v rámci tzv. adaptačních chviliek, na kterých se domlouváme s rodiči a jsou individuální. Rozložením jednotlivých volných aktivit s řízenými vzdělávacími činnostmi dbají učitelky na respektování zvláštností dětí v heterogenních skupinách na jednotlivých třídách, práci s dětmi v heterogenních skupinách je přizpůsobena i pracovní doba učitelek, Do mateřské školy jsou přijímány všechny děti. Dlouhodobě upřednostňujeme

heterogenní skupiny dětí. Starší děti vedeme k schopnosti vcítit se do pocitu mladších dětí, pomáhat jim a být příkladem mladším dětem. Heterogenní skupiny dětí nabízejí všem možnost uplatnit se v dětském kolektivu, poznávat odlišné povahy dětí, jejich vlastnosti a zároveň se učit s nimi navazovat kontakty, společně komunikovat a respektovat se. V každé třídě se učitelé i děti spolupodílejí na vytváření jasně daných pravidlech, což napomáhá k vzájemné důvěře, čitelnosti a tvůrčí atmosféře. V artefietickém pojetí výchovy se snažíme dětem poskytovat příležitosti: povídat si o svých pocitech a dojmech, podělit se s ostatními o své zážitky, radost z úspěchu, společně zkusit řešit vnější nezdary, nepohody atd. Děti mají prostor rozhodnout se pro volné hry, tvořivé, pohybové aktivity, případně se zapojit do řízených činností, starší děti zase užít práci ve skupině, kde se učí domlouvat, řešit myšlenkové problémy apod. Učitel se snaží vnímat jakýkoliv úspěch i neúspěch dítěte a v rámci formativního hodnocení, kdy je dítě vždy účastné, napomáhá překonávat ostych, nezdar, ale i další nové zkušenosti. Mezi dospělými a dětmi dbáme na zdvořilost, ohleduplnost a toleranci a vytváření takové atmosféry, která nabízí podnětné prostředí. Zde má každé dítě svůj prostor k sebevyjádření. V rámci preventivního programu se snažíme vytvářet takové prostředí, aby jakýkoliv náznak dané problematiky nenastal. Pokud se problém vyskytne, o problému mluvíme v reflektivním dialogu s dětmi i s rodiči.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- sebereflexe každého učitele (denně) včetně vzájemné profesní komunikace
- promyšlené plánování činností a aktivit, vycházející z potřeb a zájmů dětí s ohledem na jejich možnosti (denně)
- vytváření organizačních podmínek pro individuální, skupinové i frontální činnosti (AP, ŠA)
- zařazení pohybových aktivit ve spolupráci se ZŠ (1x za 14 dní)
- doplňování didaktických pomůcek a dalších materiálů (průběžně)
- zajištění spolupráce s klinikou LOGO pro děti s narušenou komunikační schopností.

3.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný a dává prostor k prolínání všech činností a aktivit v heterogenních třídách. Umožňuje tak reagovat na individuální možnosti a potřeby dětí. Provozní doba je od 6:30 h do 16:30 h. V rámci denního programu jsou denně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, kdy si jdou děti tzv. protáhnout tělo. Učitelky pracují na třídách s heterogenními skupinami dětí, proto klademe důraz na promyšlení organizační a vzdělávací roviny. K odpočinku a soukromí mohou děti využívat klidové prostory na třídách s polštářky, na lehátku, na terase za hezkého počasí, kde se děti zklidní, odpočinou a zregenerují dětský organismus. Nově přichozím dětem umožňujeme postupné zapojování do režimu dne v rámci tzv. adaptačních chvil, na kterých se domlouváme s rodiči a jsou individuální. V průběhu celého dne se přirozeně a nenásilně prolínají řízené činnosti s prožitkovými, pohybovými, relaxačními aktivitami a spontánní hrou. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený a přizpůsobený

věku dětí. Celkové prostory jsou uzpůsobeny tak, aby plně uspokojovaly potřeby dětí při hrách (herní koutky, čtenářské koutky, volná plocha na koberci, tvořivé koutky, stolky k deskovým hrám aj. Veškeré aktivity se snažíme organizovat tak, aby děti měly svůj prostor k pohybovým aktivitám, k tvoření, experimentování s barvou, materiálem, ke sdělování zajímavých myšlenek. Učitelky mají pracovní dobu rozepsanou tak, aby s dětmi mohly pracovat individuálně nebo v různě velkých skupinách či frontálně. Každá třída má svoji specifikou a nabízí dětem kdykoliv užít si soukromí jak v klidových koutcích, tak při osobní hygieně. Plány na třídách jsou rozpracovány tak, aby vyhovovaly všem věkovým kategoriím i individuálním potřebám na třídách. Tématem se snažíme děti motivovat a zaujmout pro danou aktivitu, případně probudit zájem a připojit se či si něco vyzkoušet sám. Mateřská škola má vcelku dostatečné množství kvalitních pomůcek, které stále doplňujeme či obměňujeme (výtvarný materiál, obrazový materiál, nářadí apod. Stanovené počty dětí na třídě nepřekračujeme. Spojování tříd řešíme výjimečně, snažíme se zachovávat skupiny dětí na třídách tak, jak jsou zvyklé.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- mít vždy promyšlený obsah tak, aby mu každé dítě porozumělo, dokázalo pojmenovat a ztvárnit; tzn. co si může dítě pamatovat a vybavit si (uvědomit), nějak jej projevit (vyslovit, nakreslit, zatancovat apod.) a sdílet s druhými lidmi (denně).

3.5 Řízení mateřské školy

Na řízení MŠ se společně s ředitelkou spolupodílejí vedoucí pracovníci (zástupce ředitele a vedoucí školní jídelny) a ostatní zaměstnanci. Všichni mají své povinnosti a pravomoci zahrnuté v náplních práce. Informační systém uvnitř MŠ je zajištěn nástěnkami pro personál i rodiče, dále výtvarnými a pracovními výrobky dětí, portfolii dětí, omluvnými sešity na šatnách, pravidelnými schůzkami s rodiči a vystoupením dětí. Ředitelka školy se snaží vytvářet takové pracovní prostředí, ve kterém nachází svůj prostor každý, kdo se spolupodílí na celkovém chodu mateřské školy, jejím programu. Podporuje profesionalizaci týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí. Ředitelka školy přispívá svými myšlenkami, nápady, zkušenostmi k prohloubení a stálému zkvalitňování sebe jako osobnosti, vlastní práce zaměstnanců a týmu. Práci svých zaměstnanců nejen kontroluje a vyhodnocuje, ale nabízí prostor k diskusím, rozborům ap. Všichni pedagogičtí pracovníci snaží se o posílení pozice školy ve vědomí rodičů, společně s nimi pracují na pozitivním klimatu školy, domlouvají se o společném postupu při výchově a vzdělávání dětí. Ředitelka školy má rozpracované roční plány, zahrnující kontrolní a hospitační činnosti, provoz a hospodaření školy, porady, další vzdělávání pedagogů a školení všech zaměstnanců. Ředitelka vypracovává ŠVP společně s vedoucími pracovníky a zapracovává případné připomínky od ostatních. ŠVP je závazným dokumentem pro kontrolní a evaluační činnost. Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, se základní školou, střední školou, s PPP, SPC, OSPOD, ZUŠ, záchrannými složkami, muzeem, domovem seniorů atd.

Pracovní doba pedagogů je nepravidelná a uzpůsobená tak, aby při všech činnostech byla dětem zajištěna optimální péče. Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu MŠ. Výsledky jsou pravidelně zpracovány a konzultovány:

- překryvy na třídách k zajištění práce s dětmi ve skupinách i individuálně,
- na pedagogických i provozních poradách 3 - 4x do roka, podle potřeby i častěji,
- výstupy z hospitací jako přínos pro další práci s dětmi (průběžně)
- výstupy z hospitací jako základ pro vytváření plánu DVPP (průběžně)
- reflektivní bilance, tzn. zpracování tématu, zamyšlení nad obsahem a zapojení dětí (1 - 2x měsíčně)

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Všichni pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Učitelky respektují vypracovaný ŠVP, na jehož základě zpracovávají TVP. Společně dodržují stanovená pravidla: spolupráce, vzájemná komunikace, kompromis, sdílení zkušeností, nápadů. Vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z potřeb školy a je rozpracováno v ročním plánu. Ředitelka školy vytváří takové pracovní prostředí, ve kterém každý nachází svůj prostor ke své realizaci a profesnímu růstu. Zajišťuje odbornou konzultaci nejen v návaznosti na specifický program v artefietickém pojetí. Pracovní doba každého pedagoga je nepravidelná a rozvržena tak, aby splňovala organizační zajištění dopoledního i odpoledního předškolního vzdělávání. Na všech třídách je promyšlený systém jednotlivých překryvů, které zajišťují nejen učitelky, ale i školní asistenti a asistenti pedagoga. Každý zaměstnanec se snaží jednat a chovat tak, aby byl profesionálním příkladem pro ostatní zaměstnance, děti i rodiče. V mateřské škole zajišťuje specializované služby speciální pedagog, který dále spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD, vypracovává a dohlíží na plnění IVP.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- zajištění pravidelné logopedické péče v prostorách MŠ odborným klinickým logopedem ve spolupráci s rodiči a jejich dětmi
- konzultace se speciálním pedagogem školy
- spolupráce s elementaristkou I. stupně ZŠ

3.7 Spoluúčast rodičů

Ve vztazích mezi zaměstnanci a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost. Pedagogové se snaží vnímat konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin a dále s nimi pracovat. Rodiče dětí se soustředí ve Spolku rodičů a přátel dětí MŠ Klubíčko. Ve spolupráci se školou se mohou kdykoliv zúčastnit různých tvořivých akcí, spolupodílet se na přípravách i uskutečnění tradic a

zvyků, oslav apod. Veškeré informace o mateřské škole a akcích se rodiče dozvídají na společných schůzkách, na nástěnkách nebo na webových stránkách. Každý zaměstnanec školy byl upozorněn a proškolený v rámci GDPR, že soukromí rodiny a zachování diskrétnosti ohledně všech informací je samozřejmostí. Ředitelka školy a ostatní pedagogové nabízejí rodičům konzultační hodiny ke sdělování informací o jejich dětech v rámci předškolního vzdělávání, případně k řešení problémů. Společná setkávání navozují rodinnou a přátelskou atmosféru pro obě strany.

Návrhy k zlepšování podmínek vzdělávání:

- pravidelné získávání informací z dotazníků pro rodiče (1x ročně)
- třídní schůzky (1 - 2x ročně, případně dle potřeby)
- individuální konzultace (dle potřeby)

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola může být chápána jako bezbariérová tím, že se dvě třídy nacházejí v přízemí a zajišťují přístup dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Ostatní děti vedeme k citlivému a ohleduplnému přístupu a pomoci. V mateřské škole máme k dispozici vcelku dostatečné množství didaktických pomůcek a materiálů dle potřeb konkrétního dítěte, případně průběžně kompenzační pomůcky doplňujeme. Kvalitní průběžnou speciálně pedagogickou péči zajišťují v mateřské škole asistenti pedagoga pod vedením speciálního pedagoga a třídního učitele, případně docházejícího odborníka. Všichni si uvědomujeme, že vzdělávání dětí se speciálními potřebami je vázáno k individuálně různým potřebám a možnostem jednotlivých dětí i jejich rodičů, a tak se snažíme i k nim přistupovat. Mateřská škola nikdy nenaplňuje počet dětí do úplné kapacity školy. Při dlouhodobé spolupráci s PPP se nám daří zajistit k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami asistenta pedagoga. Naším cílem je, aby i děti s přiznaným podpůrným opatřením se staly plnohodnotnou součástí dětské skupiny, cítily se v ní bezpečně, radostně a spokojeně.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- děti se speciálními vzdělávacími potřebami postupně a citlivě začleňovat do dětského kolektivu tak, aby od samého začátku měly pocit, že do něho patří
- vytvářet pro ně vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté vzdělávací prostředí.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola má k dispozici vhodné didaktické materiály nejen k rozvoji logického myšlení, ale i dalších oblastí, pokud se u některého z dětí začnou projevovat mimořádné schopnosti či nadání, talent. Mateřská škola má dostatek didaktických pomůcek, encyklopedií, konstruktivních

stavebnic, deskových her, interaktivní tabuli apod. Pokud zjistíme, že se v kolektivu u některého z dětí začnou projevat mimořádné schopnosti či nadání, budeme se snažit v rámci artefietiky nabídnout pestrou vzdělávací nabídku. Pro nadané dítě lze v každé třídě vytvořit takové podmínky, aby se rozvíjel dále jeho potenciál, tzn. měl možnost nejen samostatné zajímavé činnosti, ale také její prezentace v kolektivu dětí. Pedagog je srozuměn vytvářet promyšlené a odpovídající úkoly a akceptovat jeho speciální potřeby. K dispozici má ICT, odbornou i naučnou literaturu, odpovídající materiální zázemí. Při dlouhodobé spolupráci s PPP se nám daří zajistit k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami asistenta pedagoga.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- zajistit spolupráci s centrem pro vzdělávání nadaných dětí (MENSA) - v případě zájmu a potřeby
- zakoupení tabletů apod. (Šablony III - od 1.11.2020)

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola nemá samostatnou třídu dětí od dvou do tří let, přesto v případě potřeby dokážeme zajistit hračky a pomůcky pro tuto věkovou skupinu. Pokud jsou v heterogenní třídě sourozenci mladší tří let věku, snažíme se vhodnými hračkami a pomůckami předejít případným bezpečnostním rizikům. Dětem je poskytnut dostatečný prostor pro pohyb a hru ve třídě i na zahradě, zároveň bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne. Zázemí pro hygienu odpovídá potřebám těchto dětí, tzn. sprchový kout, dětská umyvadla a WC zařízení. V každé šatně mají děti dostatek úložného prostoru na venkovní i náhradní oblečení. V průběhu celého dne můžeme těmto dětem za pomoci ostatního personálu zajistit prostor pro dostatečný odpočinek i upravit čas pro stravování. Děti mladší tří let věku mají uzpůsobenou adaptační docházku tak, aby vyhovovala jejich individuálním potřebám. Pro tyto děti dokážeme zajistit specifické pomůcky, tzn. dostatek omyvatelných hraček, tahacích hraček, malých kočárků, dětské talíře, hrnky, misky aj. Vzdělávací činnosti jsou realizovány podle potřeb a volby dětí, děti vyhledávají spíše individuální hry nebo menší skupiny. Učitel se snaží být velmi empatický a laskavý, aby si získal důvěru dítěte a zároveň důsledný. V kolektivu dbáme na vzájemnou spolupráci a příjemnou atmosféru založenou na společných sdílených pravidlech, oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Úprava podmínek a harmonogram zlepšování:

- postupné obměňování pomůcek
- zapojování dětí do krátkých vzdělávacích etud, pohybových her apod.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Mateřská škola má tři heterogenní třídy, dvě se nacházejí v přízemí s prostory zrcadlově stejnými, třetí třída je v prvním poschodí do tvaru L.

Každá třída je jiná, má svoji specifiku, a to nejen ve vybavení nábytkem, výzdobou, ale i svým třídním vzdělávacím programem.

Každá třída má ještě vedlejší místnosti, které využíváme s dětmi k tvořivým či pohybovým aktivitám. Třída v I. poschodí má zase k dispozici dvě menší místnosti pro práci ve skupinách (pro tvořivé aktivity s hlinou, barvou apod.).

Heterogenní skupiny dětí na jednotlivých třídách **nabízejí všem dětem možnost uplatnit se v dětském kolektivu**, poznávat odlišné povahy dětí, jejich vlastnosti a zároveň se učit s nimi navazovat kontakt nebo si pomáhat. Učitelky ví, že vše má svůj čas a nic se nesmí uspěchat. Čím je dítě mladší, tím vyžaduje více pozornosti a péče.

Ve vzdělávacích formách a metodách se specializujeme na:

- tzv. artefietické pojetí výtvarné výchovy s důrazem na práci s barvou a s keramickou hlinou aj.
- využití dramatické výchovy
- hudebně-pohybové a tělovýchovné činnosti
- ekologicky a multikulturně pojatá témata

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Nově přichozí děti nastupují do heterogenních tříd. Volná místa zaplní nejdříve sourozenci, případně zohledníme přání rodičů, pokud mají k dané třídě nějaké přátelské vazby.

Při dalším rozhodování se přikláníme k doplnění dětí podle věku.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Působení dvou učitelů v heterogenní třídě je rozepsaný v pracovní době každé učitelky v rámci pokrytí 10 hodin provozní doby. Při rozpisu nepravidelné pracovní doby se snažíme o minimální potřebný překryv 2,5 hodiny denně. Každá učitelka pracuje s určitou skupinou dětí:

- při práci s **artefiletickou skupinou věkově nejstarších dětí** - učí se komunikovat, respektovat druhého, osvojují si sebereflexi, vzájemnou toleranci a pomoc, respekt jednoho k druhému, pracovat samostatně, ve dvojicích nebo skupinách a v nich se umět domlouvat apod.
- při práci s **artefiletickou skupinou mladších dětí**, kde se postupně učí pracovat s různými materiály i si sdělovat, co se jim povedlo
- při **ledolamkách** s nejmenšími dětmi, kdy se snaží navazovat kontakt s učitelem, reagovat na pokyn
- při **hře** s nejmenšími dětmi, kdy se učí
- při práci s **uvolňovacími cviky, grafickými listy**, i pracovními - učí se především uvolňovat zápěstí a správně držet tužku, pracovat samostatně, klidně, pečlivě a soustředěně
- při aktivitách či činnostech zaměřených na jemnou či hrubou motoriku, deskové hry aj.
- pobyt venku

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy stanovuje ředitelka školy i za ně zodpovídá. Kritéria jsou pro rodiče zveřejněná s časovým předstihem na veřejně přístupné informační ploše školy a na webových stránkách.

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

Pro děti starší 5 let platí povinné předškolní vzdělávání v mateřské škole.

Pokud by nastala situace a zákonný zástupce tohoto dítěte v době zápisu požádá ze závažných důvodů o individuální vzdělávání, domluvíme se na podmínkách a pravidlech:

Podmínky:

- mělo by možnost volby výběru aktivity s dětmi, případně samostatně k aklimatizaci nového prostředí,
- pokud by se v danou chvíli dítě necítilo v pohodě, bylo unavené, nesoustředěné na činnost a bez zájmu, může zůstat s mladšími dětmi a zapojit se s nimi do hry.

Pravidla organizace individuálního vzdělávání:

- předávání potřebných materiálů ze všech vzdělávacích oblastí osobně, emailem, web

- stanovení způsobu a termínu ověření úrovně osvojení očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oblastech 3 krát do roka
- pravidelné konzultace s matkou, či otcem (oběma) o průběhu činností v MŠ, o zapojení, spolupráci i chování dítěte osobně, telefonicky, emailem
- spolupráce s PPP, případně s SPC a koordinátorem pro autismus apod. v dané lokalitě

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Vzdělávací program naší mateřské školy vychází z **artefiletického pojetí výchovy**.

Slovo *artefiletika* je složeno ze dvou částí. Tou první „**arte**“ vyjadřuje těsnou vazbu k umění. V artefiletice však nejde jen o umění v galeriích, divadlech, fotografiích..., zahrnuje všechny obdobné tvořivé činnosti a jevy v běžném životě jako je i dětské kreslení nebo malování, kultura oblékání, fotografování apod. Arte vyjadřuje i spojení expresivní tvorby s reflexí v dialogu, je inspirováno arteterapií (tzn. schopnost bavit se o výtvarném projevu).

Druhou částí „**filetický**“ usiluje o **propojení emocionálního a sociálního rozvoje s rozvojem intelektuálním**.

V naší mateřské škole děti ztvárňují svůj prožitek prostřednictvím určitého uměleckého výrazu (výtvarného, hudebního, dramatického apod.). O svých pocitech si nakonec ve skupině povídají. Sdělují si, co se jim povedlo či nepovedlo a proč nebo co je naštvalo a proč, co líbilo a nelíbilo a proč asi? Přitom nenásilnou formou získají informace o kultuře a umění, malířích a jiných umělcích.

Za specifikou naší mateřské školy proto považujeme důsledné a systematické zaměření na esteticko-výchovné aktivity, zejména na jejich využití pro:

- **osobnostní rozvoj dětí** (poznávání a sebepoznávání na podkladě tvůrčích výrazových aktivit)
- jejich **morální vývoj** (rozvíjení sociální, resp. emoční inteligence)
- jejich **komunikační dovednosti** (rozvíjení reflektivity prostřednictvím jazyka).

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

(1) *Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení*: **Pečovat o vyváženost mezi (a) svobodným rozvojem osobnosti dítěte, respektem k jeho jedinečnosti a (b) jeho postupným přivykáním ke zodpovědnosti vůči skupině vrstevníků i požadavkům dospělých; chtít poznávat a získané informace dokázat dále využívat k dalšímu rozvoji.**

(2) *Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost*. **Plně přijímat každé dítě bez ohledu na míru jeho schopností a talentu, podněcovat je ke vstřícnosti vůči jeho společenskému i přírodnímu prostředí a povzbuzovat je k dosahování co nejlepších výkonů v rámci jeho**

vlastních možností, sil a potřeb tak, aby se mohlo vymezovat vůči společenským a kulturním hodnotám naší společnosti a kultury.

(3) Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Nenásilnou formou posilovat individualitu dítěte, objevovat a rozvíjet jeho jedinečné předpoklady, a zároveň získávat jeho zájem o spolupráci s ostatními dětmi i s učitelkou a dalšími zaměstnanci MŠ, kteří by měli být přítom dítěti chápavým a laskavým partnerem.

(4) Zabezpečení podmínek pro spolupráci s druhými lidmi a pro rozvíjení citlivosti vůči lidem a světu. Posilovat v dítěti sociální citlivost ve vztahu ke svým vrstevníkům, postupně se dokázat vcítovat do jejich pocitů, citlivě na ně reagovat. Podporovat objevitelský zájem rodičů o vlastní dítě, jak jejich spoluúčastí na jednotlivých akcích pořádaných na MŠ, tak i příležitostným citlivým ovlivňováním jejich kontaktů s dítětem.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

V průběhu celého dne se prolínají volné hry a spontánní činnosti s řízenými, tvořivými, prožitkovými a pohybovými činnostmi, včetně relaxačních nebo odpočinkových aktivit.

Formy vzdělávání si volí učitelka podle konkrétní činnosti nebo aktivity (skupinovou, frontální, individuální).

Metody vzdělávání:

V rámci předškolního vzdělávání uplatňujeme:

klasické výukové metody:

- slovní - **vyprávění** (zajímavých příběhů, pohádek ap.) - **vysvětlování** (pro děti neznámých slov, činností, aktivit, pravidel ap.) - **rozhovor** (kdy děti chtějí slyšet, ale i samy sdělovat zážitky, zajímavosti a to hned nebo v komunikačním kruhu) - **práce s textem** (kdy se děti učí porozumět textu, o čem se v něm píše, kdo tam vystupuje, co dělá apod.),
- názorně demonstrační - **předvádění a pozorování** (jak se co dělá ap. a zkusíme to hned pojmenovat, pozorujeme změny v přírodě apod.) - **práce s obrazem** (kdy dětem ukazujeme nejen různé ilustrace malířů, ale i obrázky s různými náměty, situacemi aj., o kterých si povídáme, porovnáme, vybíráme zajímavé detaily apod.),

- dovednostní, praktické - **napodobování** (zkus to jako já, podívej a zkus to nebo když mladší děti vidí ty starší a snaží se je napodobit ap.) - **manipulování, expresivní experimentace** (kdy se děti učí zacházet s různými nástroji, předměty, materiály, zjišťují, co vše se s nimi dá dělat, jak je dál používat, současně je to dost často i s názornou ukázkou a komentářem učitelky) - **nácvik dovedností** (pohybových, sebeobslužných, hygienických apod.) - **tvůrčí** (expresivní tvorba - při tvořivých aktivitách nebo činnostech s různým materiálem apod.).

aktivizující metody:

- **objevování** (kdy se děti při tvorbě učí například i pokusem a omyl, jak se co dělá, co to je, proč to tak je apod.) - **řešení problémů** (kdy se musí společně domlouvat, pokud pracují společně ve skupině nebo si samostatně při tvorbě přijít na správný postup apod.) - **situační** (při kterých se děti názorně učí, jak porozumět některým životním souvislostem tak, aby pochopily smysl, dokázaly je v dané situaci použít, zareagovat - s využíváním etud) - **didaktické hry**

komplexní výukové metody:

- práce na IT - společné projekty - skupinová nebo samostatná práce - učení v životních situacích (i za pomoci i příběhu pohádkových, zvířecích aj. hrdinů)

Dále využíváme metody:

Kognitivně aktivizující - reflektivní dialog ve spojení s výrazovou hrou zaměřené na kooperativní, situační a tvořivé činnostní učení s nenásilným osvojováním pojmů

Komunikační kruh bezpečí zaměřený na kooperativní a sociální učení - prostřednictvím kruhu bezpečí se děti učí rozumět svému jednání, vidět jeho souvislosti s kulturním kontextem a umět se dorozumět s ostatními (sdělování zážitků, názorů na chování své, svých kamarádů, ostatních apod.)

Ledolamky (krátké aktivity) s převažujícím učením hrou - například *posílání kamínku, Kašpárka, papírového talíře apod.*, při kterých se děti učí navazovat kontakt mezi sebou, dospělým a věcmi, které je obklopují; učí se pojmenovávat, vyjadřovat své myšlenky apod.

Krátké vzdělávací etudy zaměřené na rozvoj pregramotnosti - uměle navozené situace - v příběhu, pohádce apod. - přirozený přechod ze světa reality do světa fikce a zase zpět. Tyto etudy směřují převážně k činnostnímu tvořivému učení a kooperativnímu učení spojené s poznávacími motivy

Volné hry - přímá i nepřímá účast učitelky při hrách - zachycení vznikajícího konfliktu, případné jeho řešení.

Dramatizace - příběhy, pohádky s reflektivním dialogem - s využitím přirozeného přechodu ze světa reality do světa fikce a zase zpět.

Využití relaxačních, abreaktivních aktivit - práce s hlinou apod.

Projekty na dané téma - v rámci tříd nebo nejstarší věkové skupiny dětí

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Pravidla tvorby PLPP:

- ředitelka mateřské školy stanovila, že PLPP vypracovává podle aktuální potřeby každá učitelka ve své třídě a jsou za kvalitní vyplnění plánu pedagogické podpory zodpovědné
- dále stanovila funkci koordinátorky PLPP, která zabezpečuje komunikaci a součinnost mezi všemi složkami systému pedagogické podpory (jednotlivé učitelky MŠ pracovníci PPP, SPC, lékaři, případně asistent pedagoga apod.)
- k plánu mají přístup i ostatní učitelky
- plán pedagogické podpory je **zpracováván nejdéle na období školního roku**
- je průběžně vyhodnocován
- **s plánem pedagogické podpory** a poskytovanými podpůrnými opatřeními je **bezodkladně seznámen zákonný zástupce dítěte**; to platí i o ukončení poskytování podpůrných opatření, pokud již nebude jejich uplatnění potřebné

Průběh PLPP:

- průběh počítá s fází přípravnou (plánování) a realizační, které se vzájemně stále podporují
- během provádění podpůrných opatření učitelky přizpůsobují svoje jednání potřebám dítěte s ohledem na jeho rozvoj a vyhodnocují účinnost opatření
- přitom spolupracují s podporou koordinátorky vzájemně mezi sebou i s ostatními účastníky (rodiče, PPP atd.) ve prospěch dítěte
- učitelky si průběžně předávají informace o provedených změnách

Realizace PLPP:

- učitelky provádějí příslušná opatření ve výchovné práci, vyhodnocují její účinky na dítě a podle toho volí další postupy
- veškeré podklady a zdokumentování průběhu poskytování podpurných opatření (PO) slouží případně pro PPP nebo SPC

Vyhodnocování PLPP:

- ředitelka s podporou koordinátorky provádí pravidelnou evaluaci (i v rámci hospitací nebo při každodenních činnostech) a společně s učitelkami a volí další postupy
- vyhodnocování je průběžné v rozmezí 1 - 3 měsíce, záznamy jsou opatřeny daty

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Pravidla IVP:

- pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím plánu pedagogické podpory nebyla dostačující, požádáme zákonného zástupce, aby navštívil ŠPZ (PPP nebo SPC), které může následně doporučit podpurná opatření vyšších stupňů II. - V. stupeň podpurných opatření;
- spolupráce MŠ a PPP a rodičů

Realizace IVP:

- učitelky provádějí příslušná opatření doporučená PPP nebo SPC ve výchovně vzdělávací práci, vyhodnocují její účinky na dítě a podle toho volí další postupy
- veškeré podklady a zdokumentování průběhu poskytování podpurných opatření (PO) slouží případně pro PPP nebo SPC

Vyhodnocování IVP:

- ředitelka s podporou koordinátorky provádí pravidelnou evaluaci (i v rámci hospitací nebo při každodenních činnostech) a společně s učitelkami a volí další postupy
- vyhodnocování je průběžné v rozmezí 1 - 3 měsíce.

Pravidla pro zapojení další subjektů:

Pravidla pro zapojení další subjektů:

Pravidla:

- ředitelka školy umožňuje učitelkám v rámci DVPP se vzdělávat v dané problematice
- v rámci samostudia odborné literatury si každá učitelka prohlubuje svoje znalosti v dané problematice
- besedy pro rodiče s učitelkami, odborníky

Zodpovědné osoby:

Zodpovědné osoby:

Zodpovědné osoby a jejich role:

Mateřská škola (ředitelka, speciální pedagog, učitelky) zabezpečuje komunikaci a spolupráci s rodiči při výchově dětí se SVP a s dětmi nadanými, podporuje rodiče informacemi, motivačními podněty, zajištěním konzultací a besed s odborníky.

Zvláštní součástí práce mateřské školy jsou pravidelné společné aktivity rodičů s dětmi vedené učitelkami v rámci artefilytky.

Rodiče mají spolupracovat s mateřskou školou, případně i s odborníky.

Odborník PPP, SPC, lékař zabezpečuje diagnostiku a informace, které umožňují nebo zlepšují péči o dítě se SVP a dítě nadané.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče:

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče:

Například pro děti se SVP:

- stavebnice různých velikostí i materiálů
- tvarovací materiál (modelína, hlína, písek k tvoření apod.)
- barvy
- hudba
- papír, krabice, nůžky,
- měkký kreslicí materiál apod.
- obrázky
- zrcátka pro logopedii
- obrázkové karty (piktogramy k individuálnímu přístupu pro děti s PAS, pro děti cizinců, s narušenou komunikativní schopností apod.)

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Učitelka se stane pro dítě velmi důležitou osobou:

- pro získání nových vzorců chování (mimo svoji rodinu) nejen dospělého, ale i svých vrstevníků
- pro získání jistoty a opory v běžném dění v novém prostředí mateřské školy
- při získávání nových vztahů se svými vrstevníky

V průběhu dne se budeme snažit citlivě přizpůsobovat organizaci se střídáním nabídky činností, s trénováním návyků a praktických dovedností s ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity, tzn. nabídneme dětem:

- volné individuální hry nebo spontánní činnosti
- samostatné pohybové aktivity v rámci jejich možností i schopností, protože jsou méně obratné
- krátké motivační aktivity s postupným zapojením dětí do pohybových, hudebních, výtvarných i dramatických aktivit s říkadly apod.
- oddechové relaxační chvílky
- volné prohlížení obrázků i prohlížení s učitelkou, která je dítěti pojmenuje
- nabídka věcí s možností je poznávat všemi smysly, prozkoumat je, experimentovat apod.

5.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Cílem poskytované jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je, aby při přechodu na základní školu měly takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu.

Pedagogové mateřské školy poskytují dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí potřebnou podporu při osvojování českého jazyka již od jejich nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, pedagogové uzpůsobují didaktické postupy a děti cíleně podporují v osvojování českého jazyka u těchto dětí.

V souladu s platnou právní úpravou v situaci, kdy v mateřské škole, budou alespoň 4 cizinci v

povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory mohou být zařazeny do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

V mateřské škole poskytujeme již dlouhodobě podporu jak cizincům, tak dětem z jiného jazykového a kulturního prostředí, i těm dětem, které jsou převážnou většinu času mimo ČR. Děti jsou začleněny v heterogenních skupinách, kde mají v průběhu dne možnost poznávat český jazyk:

- v rámci dětské skupiny při hrách
- nabídneme dítěti "partáka", který mu pomůže překlenout jazykovou bariéru
- v rámci aktivit a činností s učitelkami, které přirozenou formou poskytují mluvní vzor a vytvářejí podmínky: k postupné adaptaci dítěte, poskytují bezpečná místa, aktivují pozornost pomocí činností, ve kterých může dítě chvíli fungovat bez znalosti češtiny, komentují a rozšiřují slovní zásobu, povzbuzují, motivují, vyžadují verbální odpověď nebo gesta, pracují hodně s obrazovým materiálem
- zajišťují spolupráci s PPP a logopedem a speciálním pedagogem.

v rámci nejen povinného předškolního vzdělávání klademe u těchto dětí důraz na nadstandardní jazykovou podporu ve spolupráci s rodinou. Uplatňujeme vždy partnerský přístup, pochopení a respekt.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

6.1.1 Dívej se, tvoř a povídej

Název integrovaného bloku	Dívej se, tvoř a povídej
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním smyslem integrovaného bloku je dívat se kolem sebe, citlivě vnímat a poznávat vše, co dítě zaujme; tvořit sám sebe s ostatními a povídat si s nimi o tom, co při tvůrčí hře dítě prožilo, co ho při ní napadlo a vedlo k zamyšlení.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Třídní deník; Putování s pohádkou;

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	všímá si změn a dění v nejbližším okolí
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno chápat slovní vtip a humor přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	sledovat očima zleva doprava
		sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
		utvořit jednoduchý rým
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		chápat slovní vtíp a humor
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	fantazie rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	uvědomění si vlastního těla vytváření zdravých životních návyků a postojů jako	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	základů zdravého životního stylu	

6.1.2 Magický svět smyslů

Název integrovaného bloku	Magický svět smyslů
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním smyslem integrovaného bloku je, aby při seznamování a zkoumání všeho, co dítě obklopuje, zapojilo nejen všechny smysly, ale i schopnosti a potřebné návyky přiměřené svému věku tak, aby došlo k celkovému rozvoji a obohacení osobnosti dítěte.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Náš herbář; Masáže MISA

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj a užívání všech smyslů	domluvit se slovy i gesty, improvizovat
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
<p>řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost</p>	<p>projevu, vyjadřování)</p> <p>rozvoj schopnosti sebeovládání</p> <p>osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy</p>	<p>pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat</p> <p>zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.</p> <p>zorganizovat hru</p> <p>zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)</p> <p>zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)</p>
<p>projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost</p>	<p>rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny</p>	<p>chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené</p>
<p>odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem</p>	<p>rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách</p>	<p>uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)</p>

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		<p>utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)</p> <p>uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)</p> <p>uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou</p> <p>uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je</p> <p>ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování</p> <p>vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)</p> <p>vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)</p> <p>vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení</p>
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí,	vytváření základů pro práci s informacemi	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům		zapamatovat a vybavit
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	rozvoj společenského i estetického vkusu	vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	
	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimát si nepořádků a škod, upozornit na ně
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		spolupracovat s ostatními
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých		
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucitění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)

6.1.3 Podívánky, aneb kam nás cesty zavedou

Název integrovaného bloku	Podívánky, aneb kam nás cesty zavedou
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním smyslem integrovaného bloku je, umět se dívat kolem sebe a objevovat postupně vše, co k životu patří v rámci možností dítěte předškolního věku, rozšiřovat tak obzor svých vědomostí, dovedností a návyků ve společnosti a pravidel v ní; propojovat tak poznávání světa s poznáváním sebe samého.

Název integrovaného bloku	Podívánky, aneb kam nás cesty zavedou
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Malí průzkumníci; Kam nás cesty zavedou; Putování do pohádky; Zvyky a tradice; Putování starými pověstmi českými.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	sledovat a vyprávět příběh, pohádku
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	rozhodovat o svých činnostech
	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
	poznávání jiných kultur	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	osvojení si elementárních poznatků, schopnosti a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně;	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o	vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
váží si práce i úsilí druhých	učení	
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	uvědomění si vlastního těla	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	rozlišovat aktivity, které mohou zdravý okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	

6.1.4 Výtvarné čarování

Název integrovaného bloku	Výtvarné čarování
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním smyslem integrovaného bloku je využít přirozeného přechodu ze světa reality do světa fikce a zpět, aby v rámci uměle navozených situací docházelo k posilování zkušeností, potřebných k řešení neočekávaných situací, dále k propojení emocionálního a sociálního rozvoje s intelektuálním.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj kooperativních dovedností	adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	získání relativní citové samostatnosti	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a	osvojení si elementárních poznatků o znakových	poznat napsané své jméno

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat některá písmena a číslice, popř. slova poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
chápe, že zájem o to, co se kolem děje,	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
sí uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky) koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou zachovávat správné držení těla

6.2 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací programy si učitelky rozpracovávají na svých třídách do střednědobých a krátkodobých projektů či bloků, aby vycházely z dlouhodobých IB rozpracovaných v ŠVP, zahrnovaly dobu celého školního roku a zároveň dávaly prostor specifice třídy i školy.

Učitelky dbají na provázanost mezi kompetencemi, dílčími cíli a vzdělávacími výstupy. Plnění vzdělávacích nabídek k danému tématu (v týdnu) je ze strany učitelek pravidelně **zajištěna zápisem dat**. Tím každá učitelka získává přehled, ke kterým dílčím cílům je potřeba se vracet (průběžné), zvyšovat náročnost (stoupající tendence) nebo ji příležitostně zařazovat (situační).

Třídní vzdělávací plány obsahují: vzdělávací záměr v návaznosti na IB, počet dětí v heterogenní třídě včetně rozepsané vzdělávací nabídky podle věku, pravidla třídy, témata (koncepty), metody a formy; charakteristika bloků včetně kompetencí, dílčích cílů a očekávaných výstupů.

6.3 Dílčí projekty a programy

Dílčí projekty zahrnují činnosti a aktivity, kterými učitelky **vtahují děti do pochopení obsahu**, kterému se děti přímo prakticky ve vzdělávacích nabídkách snaží porozumět, pojmenovat a nějakým způsobem vyjádřit, ztvárnit. Sdružují děti na jednotlivých třídách nebo se zaměřují na nejstarší věkovou skupinu.

Dílčí projekty rozdělujeme na **dlouhodobé**, **střednědobé** a **krátkodobé**, učitelky si je rozpracovávají na svých třídách. Jsou součástí třídních plánů a v souladu se vzdělávacími oblastmi, zahrnují dílčí cíle, vzdělávací nabídku a pro kontrolu i očekávané výstupy.

Časové rozpětí dílčích projektů a jejich zpracování nechává ředitelka na rozhodnutí učitelek, případně si po domluvě zvolí jedno společné téma na celý rok, a to pak na třídách rozpracovávají (tzn. závisí na vybraném námětu a jeho rozsahu - týden, čtrnáct dní, měsíc i déle, dle potřeby).

Dílčí projekty dlouhodobé se týkají nejstarší věkové skupiny dětí ze všech tříd, například:

- Malí průzkumníci

- Putování, aneb kam nás cesty zavedou
- Putování starými pověstmi českými
- Zvyky a tradice v mateřské škole
- Masáže MISA

Dílní projekty střednědobé a krátkodobé se týkají dětí na jednotlivých třídách, například:

- Roční období
- Kam nás cestičky zavedou
- Putování za pohádkou
- Naše knížka, náš deníček
- Náš herbář
- Moje tělo

Programy připravujeme a realizujeme ve spolupráci s dalšími subjekty, například:

- se základní školou - sportovní aktivity

7 Systém evaluace

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
Koncepce a rámec školy	Cílem autoevaluace je vnímat ji jako posun dopředu, cestu ke kvalitě, na které se v rámci sebereflexe podílejí všichni zaměstnanci školy.			
Pedagogické vedení školy	Cílem je zajistit kvalifikovaný i kvalitní pedagogický personál; funkční a přehledný informační systém; motivace učitelů od vedení, včetně podpory vzájemné spolupráce při plánování i využití spolupráce s ostatními partnery. Kritéria: 1) jasné vymezení a dodržování povinností a pravomocí; 2) stanovení předávání informací, funkčnost; 3) zapojování do řízení a rozhodování, respekt k názorům pedagogů; 4) funkčnost, opora o zpětnou vazbu, společná tvorba ŠVP a TVP, smysluplnost evaluace; 5) spolupráce s institucemi.			
Kvalita pedagogického sboru	Cílem je zajistit kvalifikované a kvalitní pedagogický personál. Kritéria: odbornost - flexibilita - zájem			
Vzdělávání	Cílem vzdělávání je vyhodnocení podmínek pro průběh vzdělávání ve vztahu k podmínkám RVP PV. Kritéria: odbornost - specifika - aktuálnost			
Vzdělávací výsledky	Cílem je kvalitního předškolní vzdělávání. Kritéria: rozvoj dítěte - příprava na školní vzdělávání - výchova ke zdravému životnímu stylu			
Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)	Cílem je otevřenost a rovný přístup ke všem dětem. Kritéria: vyrovnávání vývoje - systematické			

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
	rozvíjení kognitivní oblasti - vhodné podmínky			